

JAARVERSLAG 2019

NEDERLANDS
ZILVER
MUSEUM
SCHOONHOVEN

Versie 1.2

Vastgesteld 20 mei 2020

Inleiding jaarverslag 2019

Het jaar 2019 was een goed jaar voor het Zilvermuseum. Wij ontvingen 22.996 bezoekers en dat is aanzienlijk meer dan het langjarig gemiddelde. Ruim 10 % van de bezoeken had een educatieve achtergrond. De bezoekers konden genieten van de vaste opstelling, van twee tijdelijke exposities - Designed by Nature en Dynasty, over de bijzondere zilverhuizen Van Kempen en Begeer - en van tal van bijzondere evenementen.

De exploitatiebaten en lasten waren in evenwicht mede dankzij subsidies van de Gemeente Krimpenerwaard. Bestuur en directie besteedden veel tijd aan het afleggen van verantwoording aan de gemeente en aan de voorbereiding voor aanvragen van langjarige subsidies voor een periode tot en met 2024. De verantwoording over 2018 werd unaniem door de gemeenteraad aanvaard. Het commitment van de Gemeente Krimpenerwaard is voor de duurzaamheid van het Zilvermuseum dusdanig belangrijk, dat, mede op advies van het rapport LawsonLuiten (2018), het museum zijn koers hierop baseert. Uit bovengenoemd rapport: "Het Zilvermuseum is van groot cultureel, recreatief en toeristisch belang voor Schoonhoven en de gehele Gemeente Krimpenerwaard".

In 2019 boekte het Zilvermuseum opnieuw forse baten uit erfstellingen en legaten. Deze worden niet gebruikt in de gewone exploitatie maar bestemd voor versterking van het museum en de collectie. In het boekjaar werd de basis gelegd voor de versterking en verdere digitalisering van de financiële administratie van het museum en voor een management-informatie-systeem. De jaarrekening over 2018 werd door het bestuur vastgesteld. Een controleverklaring van de externe accountant werd ontvangen. De begroting voor 2020, opgesteld onder verantwoordelijkheid van de directeur, werd door het bestuur goedgekeurd.

Het Zilvermuseum onderschrijft de principes van de Code Cultural Governance 2019 en leeft deze na. Deze Code geeft ook aanbevelingen voor het bestuur en het toezicht op het bestuur, waarbij het uitgangspunt van de Code is een zogenaamd raad van toezicht- model. Het Zilvermuseum is een kleine stichting en heeft in het verleden gekozen voor een ander model, namelijk een bestuursmodel zonder raad van toezicht en een uitvoerende directeur; de Code laat dit ook toe. Voor zover de aanbevelingen van de Code kunnen worden toegepast in het huidige bestuursmodel worden die in overeenstemming met de aard en omvang van het Zilvermuseum toegepast. Het Zilvermuseum streeft op termijn naar de introductie van een raad van toezicht- model.

Het bestuur vergaderde acht keer en kwam ook informeel bijeen, o.a. om een presentatie van de directeur over het toekomstige tentoonstellingsbeleid bij te wonen. Individuele bestuursleden hadden buiten de vergaderingen diverse en intensieve contacten met de directeur en met vertegenwoordigers van de gemeente en lokale ondernemingen.

Bij het einde van 2019 bestond het bestuur uit zes leden. Charlotte Huygens volgde per 1 april Max Kerremans op als voorzitter. Max trad per die datum af na een lange periode lid en voorzitter van het bestuur te zijn geweest. Jan Westendorp trad op 12 december toe tot het bestuur en werd tot vicevoorzitter benoemd. De bestuursleden zijn onafhankelijk. Zij ontvangen geen beloning voor hun werkzaamheden als zodanig.

Het bestuur is de medewerkers en de vele vrijwilligers zeer erkentelijk voor hun bijdrage aan het succes van het Zilvermuseum.

Schoonhoven, 20 mei 2020

Charlotte Huygens, voorzitter

2019 Een jaar vol vernieuwing en een veelbelovende toekomst

Het Nederlands Zilvermuseum heeft in 2019 wederom een grote steun ervaren vanuit de gemeente en gemeenschap van de Krimpenerwaard. Mede daardoor hebben wij het aantal bezoekers in 2019 met maar liefst 15% kunnen laten stijgen t.o.v. 2017.

Uiteraard gaat dat niet vanzelf, versterkingen op het gebied van marketing en communicatie zijn opnieuw noodzakelijke succesfactoren gebleken voor een stabiele toekomst. Mooie tentoonstellingen en een gastvrij onthaal zijn de vanzelfsprekende basiselementen, maar de bezoeker verleiden om naar Schoonhoven te komen kan niet meer zonder een sterke aanwezigheid op “social media”. Eind december 2019 werd onze aanvraag voor Google Grants toegekend. Dat betekent dat we komend jaar 120.000 dollar advertentie tegoed krijgen, een geweldige bijdrage in de promotie van het museum. Dit gaan we inzetten om meer gericht bezoekers naar de website toe te trekken.

Eenmaal in Schoonhoven gearriveerd is het de kunst om de bezoekers vast te houden, zodat ook de rest van de ondernemers in stad en streek kunnen profiteren van de 23.000 bezoekers die het Nederlands Zilvermuseum heeft aangetrokken in 2019. Als officieel VVV agentschap konden mensen gebruikmaken van de informatiezuil en altijd een beroep doen op het museum personeel achter de balie.

Het museum is één van de pilaren van de Zilverstad, en we zijn blij dat wij een significante bijdrage kunnen leveren aan de lokale economie. Het Nederlands Zilvermuseum en de Zilverstad zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden.

Positionering

In 2019 hebben wij onze positie in het museale veld flink kunnen verstevigen. Dankzij goede contacten, een strategische positionering als expert op het gebied van zilver in Nederland en versterkte aandacht voor het ambacht zijn wij ruimschoots vertegenwoordigd in het museale veld. Bruiklenen van het Rijksmuseum, Kunstmuseum Den Haag, Rijksmuseum Twente, Fries Museum, Design Museum Gent, Stichting Berbice en vele particuliere bruikleengevers zijn hiervan het bewijs. Maar het meest trots zijn wij op de bruiklenen die wij krijgen van de Koninklijke Verzamelingen en van het Koninklijk Huis; telkens weer is Zijne Majesteit Koning Willem Alexander ons zeer gunstig gezind.

Maatschappelijke verantwoordelijkheid

Het Nederlands Zilvermuseum is een factor van belang voor de samenleving. Inclusiviteit op het gebied van gender, leeftijd, lichamelijke beperking, migratie en religieuze achtergrond is een belangrijke leidraad voor het beleid. Dit blijkt uit de samenstelling van bestuur, personeel en publiek. Het tentoonstellingsprogramma is erop toegespitst om structureel verschillende groepen in de maatschappij aan te spreken. Het museum is toegankelijk voor rolstoelen, en blinden kunnen een aparte rondleiding boeken.

Wij bieden aan 68 vrijwilligers een zinvolle besteding van hun tijd. Wij kijken altijd naar een respectvolle win-win situatie tussen de vrijwilliger en het museum. Juist daardoor krijg je zeer gemotiveerde mensen die met plezier telkens terugkomen om hun steentje bij te dragen. Naast de vrijwilligers, bieden wij ook aan mensen met afstand tot de arbeidsmarkt een kans om zich te bekwamen in een richting die hun kansen op de arbeidsmarkt vergroot. Momenteel hebben wij maar liefst 7 mensen in dienst die óf via het UWV óf via hun coach van de Gemeente Krimpenerwaard een werkervaringsplek krijgen in het Nederlands Zilvermuseum. Ook hier leveren we maatwerk en kijken naar het vergroten van de kansen op de arbeidsmarkt door middel van relevante opdrachten bij het museum. Met trots kunnen wij melden dat verschillende mensen weer aansluiting gevonden hebben op de arbeidsmarkt. Een bijzonder voorbeeld is wel degene die na het verlies van zijn vaste baan foto's van de Krimpenerwaard is gaan maken, waarna zijn werk onderdeel werd van de tentoonstelling Designed by Nature. Hij is nu werkzaam als professioneel fotograaf.

Het Zilvermuseum internationaal

Naast het maken van aansprekende tentoonstellingen kijkt het Nederlands Zilvermuseum ook naar de toekomst: een bezoek dat werd gebracht aan de Zilverstad Freiberg in Duitsland maakt deel uit van een langetermijnbeleid om een groter en breder Zilvermuseum te kunnen worden. Een uitbreiding met bijvoorbeeld zilverbijbouw is een relevante toevoeging aan het tonen van de zilvercollectie. Zo'n soort tentoonstelling is aantrekkelijk voor nieuwe, meer technisch geïnteresseerde bezoekers. De "eerste steen" is al gelegd met het doorgeven van de prestigieuze 3-jaarlijkse zilversmidswedstrijd Schoonhoven Silver Award (SSA) en daaruit vloeiende tentoonstelling. De SSA tentoonstelling is integraal uitgeleend voor 3 maanden aan het Zilvermuseum van de Duitse stad Freiberg en geopend door de Oberburgermeister en de Wethouder Cultuur van Freiberg.

Revitalisering van het ambacht zilversmeden

Het Nederlands Zilvermuseum wil graag een actief en proactief museum zijn. Wij hebben een prachtige en exclusieve collectie van zilveren objecten en gebruiksvoorwerpen. Tevens zijn wij nauw verbonden met het ambacht zilversmeden.

Tot enkele jaren geleden moesten wij met lede ogen het krimpen van het aantal zilversmeden aanzien. Niet alleen door vergrijzing, maar ook door verminderde aanwas. Langs de kant staan en toekijken is voor ons geen optie!

Eén van de speerpunten van beleid die wij hebben gedefinieerd is het revitaliseren van het ambacht, waardoor zilversmeden weer aantrekkelijk wordt voor jonge smeden en een nieuw élan ontstaat in het ambacht. Het revitaliseringsprogramma bestaat inmiddels uit 4 onderdelen: De internationale Schoonhoven Silver Award (SSA), het Stokroos Stipendium, de Vakschool Meesterstukken en de Solotentoonstelling van een gerenommeerde zilversmid.

De SSA 2019 had als hoofdthema de herwaardering van oude technieken op een hedendaagse manier. Het doel is het behoud van immaterieel erfgoed door het nieuw leven in te blazen. De SSA heeft tevens als doel om niet alleen de gerenommeerde smeden uit te nodigen, maar ook de jonge talenten. Hiertoe hebben wij voor de eerste inschrijving de mogelijkheid geschapen om ook concept-ideeën en prototypes in te zenden, in plaats van direct een dure zilveren uitwerking. Het resultaat was een recordaantal inschrijvingen van meer dan 90 deelnemers waaronder zo'n 25 jonge talenten. Het Stokroos Stipendium is het tweede programma dat ontwikkeld is om vernieuwing in het vak zilversmeden te bewerkstelligen. In dit programma wordt de samenwerking tussen Designers en Zilversmeden gestimuleerd. Dit brengt nieuwe inzichten en nieuwe methodes naar voren met respect voor het oude ambacht.

De wil om samen te werken moet er zijn, meestersmeden en ontwerpers, kunstenaars en architecten die samen mooie nieuwe producten maken. Samen zoeken naar innovaties in het vak. Nieuwe technieken uitproberen, zo wordt het mogelijk dat we weer gebruikszilver gaan maken in kleinere en grotere aantallen, zó aantrekkelijk dat het weer gekocht gaat worden door een breder publiek. Samen met de Stichting Stokroos kunnen we de collectie uitbreiden met nieuw gebruikszilver. En aansprekende tentoonstellingen maken met zilver als glanzend middelpunt. In 2019 hadden we de draadobjecten van de ontwerpersgroep Envisions als inspirerende tentoonstelling in ons museum.

Bezoekers

Dat het Nederlands Zilvermuseum niet zomaar een lokaal museum is blijkt wel uit het feit dat maar liefst 90% van de bezoekers van buiten de gemeentegrenzen naar Schoonhoven komt om de exposities te bekijken.

Het hele hoge percentage van 62% Museumkaart bezoekers (landelijk 25-30%) laat zien dat het Nederlands Zilvermuseum in staat is om ervaren museumbezoekers naar Schoonhoven te trekken. Maar liefst 22994 bezoekers kwamen over de drempel. Daarmee is het Nederlands Zilvermuseum de grootste internationale publiekstrekker van de Krimpenerwaard en daarmee een belangrijke drager van de lokale economie, een rol die we graag verder willen uitbouwen, samen met City Marketing en de ondernemersverenigingen in de Krimpenerwaard.

Vrijwilligers

Vrijwilligers voelen zich verbonden met “hun” museum, de museumbezoekers en de collectie. De inzet van de 61 vrijwilligers van het Zilvermuseum was in 2019 weer zeer groot. Zij hebben het vernieuwde museum omarmd en zetten zich met veel trots in. Hun inzet en enorme betrokkenheid zijn onmisbaar bij de organisatie van het Zilvermuseum. Het Zilvermuseum is heel dankbaar voor alle inbreng en loyaliteit van zijn vrijwilligers!

Het vrijwilligersuitje voerde dit jaar naar Buitenplaats Berbice in Voorschoten, voormalig bezit van de families Van Kempen en Begeer. Daar werden we door vrijwilligers rondgeleid. Weer een bijzonder uitje, vooral vanwege de tentoonstelling Dynasty. De lunch werd genuttigd in het tuincafé van Intratuin in Voorschoten.

Vrienden

Het Zilvermuseum voelt zich enorm gesteund door de St. Vriendenkring van het Nederlands Zilvermuseum Schoonhoven. Het museum ontving een schenking van € 1500 voor de restauratie van een groot tafelstuk. De Vriendenkring organiseerde ook in 2019 weer diverse activiteiten in het museum, waarbij onderlinge contacten en het beleven van gezamenlijke interesses centraal stonden. Het bestuur bestond uit: Ubbo Scholten van Aschat (voorzitter), Helmi Hooijkaas (secretaris), Ko Sinke (penningmeester en ledenadministratie) Rein & Hettie de Lange (leden).

Marcel Teheux,
Directeur Nederlands Zilvermuseum.

Exposities

Designed by Nature

Van 4 oktober 2018 tot en met 10 juni 2019.

De expositie *Designed by Nature* was in vele opzichten een bijzonderheid. Om de tentoonstelling te kunnen maken hebben wij 349 objecten in bruikleen genomen. De positionering die het Nederlands Zilvermuseum in de laatste jaren heeft kunnen bereiken in de museumwereld stelt ons in staat om de meest bijzondere stukken te leen te krijgen, o.a. van het Rijksmuseum, Kunstmuseum Den Haag, de Koninklijke Verzamelingen en nog nooit eerder getoond zilver uit privéverzamelingen. Eén van de meest bijzondere bruiklenen kwam van de familie Jan Six: een bewerkte Nautiluschelp uit de 17e eeuw, die in 400 jaar nog nooit buiten de familie te zien was geweest.

Naast het prachtige en exclusieve zilver was de tentoonstelling *Designed by Nature* ook gericht op een breder publiek. Hiertoe hadden wij 125 opgezette dieren uit de Krimpenerwaard en Nederland in de expositie verwerkt, het meest in het oog springende was wel de vlucht ganzen die hoog in de tentoonstelling door het Nederlands Zilvermuseum vloog. Aan de muren hingen fotografische vergezichten van de Krimpenerwaard, gemaakt door Peter Stuurman. Hiermee was *Designed by Nature* een toegankelijke tentoonstelling die zeker aansprekend was voor de bewoners van dichtbij maar ook voor de pure zilverliefhebbers van elders.

Schoonhoven Silver Award 2018

Van 7 december 2018 tot en met 1 mei 2019.

De Schoonhoven Silver Award 2018 was inmiddels de zevende editie van de internationale competitie voor edelsmeedkunst. Met de Schoonhoven Silver Award wil het Zilvermuseum zilversmeden, ontwerpers en beeldend kunstenaars uitdagen op artistiek en technisch niveau. Dit jaar golden als belangrijkste criteria voor de competitie: het uitdagen van de hedendaagse zilversmid op artistiek en technisch niveau, het innoveren van oudere, traditionele zilversmeedtechnieken om het erfgoed te behouden en nieuw leven en innovatie in het vak te injecteren. De juryleden zochten eveneens naar inspirerend werk dat debat, discussie en onderzoek bij de zilversmeden zal aanmoedigen om een veelbelovende en bloeiende toekomst tegemoet te gaan.

De jury was erg onder de indruk van het aantal internationale inzendingen en de variatie in de ontwerpen van de zilversmeden. Dit werk leidde tot veel nadenken en pittige discussies tussen de juryleden en het was een moeilijke taak om de uiteindelijke prijswinnaars te selecteren. De 1^e prijs van € 5000, gedoneerd door de Gemeente Krimpenerwaard, ging naar Peter Bauhuis. De 2^e prijs van € 2500, gedoneerd door ROC Zadkine en Vakschool Schoonhoven, ging naar Sheng Zhang. En de 3^e prijs, 1 kilo zilver, gedoneerd door Herens & Herens, ging naar Oscar Saurin, een speciale eervolle vermelding voor David Huycke; 1 kilo zilver gedoneerd door Heren & Herens.

Het werk van de vele ervaren zilversmeden en jonge talenten dat dit jaar werd ingediend voor de competitie, laat een dynamische dwarsdoorsnede van werk zien waar we trots op kunnen zijn. Het toont een ware liefde voor het vak en de wens om de grenzen van innovatie te verleggen, zowel in ontwerp als in het proces.

Meesterstukken 2019 en Schaalmodellen

Van 16 juli tot en met 10 oktober 2019.

Studenten van de opleiding goud- of zilversmeden aan de Vakschool ronden hun opleiding af met een Proeve van bekwaamheid, het Meesterstuk. De studenten maken zelf een ontwerp en vervaardigen het Meesterstuk op hun stageadres. Met deze eindopdracht tonen de studenten klaar te zijn om de titel "Meester goud- en/of zilversmid" te dragen. Het hele proces, van ontwerp, vervaardiging en presentatie zijn examenonderdelen voor de opleiding. Er is een grote diversiteit aan (draagbare) sieraden en objecten. De gebruikte materialen zijn naast het verplichte zilver divers,

voorwaarde is o.a. dat het werkstuk voor minimaal 50% uit montagewerk moet bestaan, waar de aangeleerde technieken zichtbaar moeten zijn.

Stokroos 2019-2020

Van 7 juni 2019 tot en met 6 januari 2020.

Op uitnodiging van Stichting Stokroos is Envisions vorig jaar een samenwerking met het Nederlands Zilvermuseum gestart met als doel om zilver te herontdekken door hier hedendaagse en reproduceerbare eigenschappen aan te verbinden. Zilverdraad is hiervoor het uitgangspunt binnen het proces geworden. In het verleden werd in Schoonhoven namelijk veel gewerkt met zilver filigraan—een techniek met zilverdraad die vaak toegepast werd voor ornamentele doeleinden. Dit ambacht is vandaag de dag in het Nederlandse zilver vrijwel verdwenen en heeft de drijfveer gevormd voor het vinden van nieuwe industriële verwerkingwijzen voor zilverdraad. Om dit te bereiken zijn drie Envisionaires—Simone Post, Jeroen van de Gruiter en Vantot—uitgedaagd om na te denken over het gebruik van zilverdraad in een massa-produceerbare toepassing. Envisions-eigen is ook in dit project het uitgangspunt niet het eindproduct maar het creatieve proces. De expositie toonde daarom de resultaten van experimenteel materiaalonderzoek dat receptief is voor verdere ontwikkeling en als doel heeft ambachtslieden en de zilverindustrie te inspireren.

Dynasty

Van 26 juni 2019 tot en met 8 maart 2020.

Voor- en tegenspoed, aantrekken en afstoten, intriges en koninklijke ambities kenmerkten de dynastieën Van Kempen en Begeer. Machtige families met koninklijke ambities; fabrikanten die de wereld en echte royalty als hun klanten hadden. Voortdurend in de weer om macht te krijgen of te houden. Groots en meeslepend in alles wat ze deden. Een lange en rijke historie in Zilver. Vakmanschap, handelsgeest, innovatie, design, durf en gedrevenheid, sociaal en royaal bracht hen als fabrikanten van Zilveren gebruiksvoorwerpen tot in de hoogste kringen in binnen- en buitenland. Het leverde hen tevens het predicaat Hofleverancier op. De tentoostelling werd een interactief en multimediaal geheel met topstukken in zilver en Dutch Design avant la lettre. Een echte liefhebbers tentoonstelling.

Tijdens de opening op 27 juni presenteerde het Zilvermuseum het boek over Van Kempen en Begeer. Ook werd het bestek 'Piet Hein' opnieuw geïntroduceerd. Het originele Piet Hein bestek ontvingen Prinses Juliana en Prins Bernhard in 1937 als nationaal huwelijksge Geschenk. De replica was verkrijgbaar in de winkel van het museum.

Op 28 september 2019 besteedde Blauw Bloed aandacht aan de tentoonstelling Dynasty, mede vanwege de grote hoeveelheid stukken uit de Koninklijke Verzameling. De uitzending zorgde voor veel belangstelling en nieuwe bezoekers.

Daan Brouwer, 'Panta Rhei'

Van 7 november 2019 tot en met 26 januari 2020.

Sculpturaliteit speelt een belangrijke rol in het werk van Daan Brouwer. De objecten die hij vervaardigt houden het midden tussen autonome en toegepaste kunst. In het bredere perspectief van de driedimensionale kunsten eert hij met zijn objecten de traditie van het zilversmeden. In zijn atelier in Haarlem combineert Brouwer de traditionele zilversmeedtechnieken met hedendaagse productiemethoden, zoals rapid prototyping, waarbij het eeuwenoude ambacht naar deze tijd wordt getild. Met zilver als constant fundament toonde deze tentoonstelling de voortdurende verandering van vorm in het licht van 'Alles stroomt, niets blijft'.

Collectie

Collectiebeheer

Dit jaar heeft qua beheer in het teken gestaan van verbeteren van de verschillende depotruimten voor objecten. De collectie Waarborg is in zijn geheel verhuisd naar een extra depotruimte buiten het Zilvermuseum. Daarbij zijn er eerst aan de kasten goede standplaatsen toegekend en zijn alle voorwerpen met een logische ordening geplaatst op deze nieuwe plekken. De ruimte in het depot binnen de muren van het Zilvermuseum is gebruikt om de collectie gereedschappen nog beter te kunnen indelen.

Verder zijn er door meerdere exposities in het Kenniscentrum veel wisselingen geweest van de collectie in die ruimte. De exposities in het Kenniscentrum bieden de bezoekers nog meer ervaringen en zijn dus belangrijk voor het beeld wat wij de bezoekers willen bieden. Het is echter belangrijk te realiseren dat iedere wisseling gepaard gaat met het opnieuw toekennen van standplaatsen.

Registratie

Door enkele grote schenkingen in 2019 was er meer tijd nodig voor de registratie van de vele nieuwe objecten. Er zijn dit jaar ruim 200 objecten ingeschreven, genummerd, geregistreerd op papier en uiteindelijk grotendeels ingevoerd in Adlib. Gemiddeld is er 45 minuten per object nodig om het op een verantwoorde manier een goede plek, zowel digitaal als fysiek, in het museum te geven. Afgelopen jaar zijn er meerdere bruiklenen naar andere musea gerealiseerd en terug gekomen. Het betekende dat er naast de werkzaamheden van de schenkingen ook veel tijd is besteed aan het opstellen van de conditierapporten vooraf en de conditiecheck bij terugkomst.

De externe bruiklenen waren voor de volgende exposities:

- Als kunst je lief is – Kröller Müller, 30 september 2018 tot en met 3 februari 2019.
- Vaste collectie opstelling – Lakenhal Leiden, langdurig bruikleen voor de periode van 5 jaar, waarbij er ieder jaar 1 pronkstuk gewisseld wordt.
- Zilverschoon – Museum Voorschoten, 5 oktober 2019- 26 januari 2020.

Kenniscentrum

Met de komst van twee nieuwe vrijwilligers, die altijd werkzaam zijn geweest op registratieafdelingen van musea, zijn we dit jaar begonnen het Kenniscentrum nog toegankelijker te maken. Tot dit jaar was het Kenniscentrum wel digitaal ingevoerd, maar nog niet goed doorzoekbaar. We zijn begonnen met een verbeterde indeling en het toekennen van extra trefwoorden bij de boeken. Daarnaast is er gekozen voor een betere bewaarmethode van losse artikelen en kleinere publicaties. Dit project gaat waarschijnlijk ook nog in 2020 veel tijd innemen.

Verder is er aan het einde van het jaar tijd besteed aan de voorbereiding van de verhuizing van de Collectie klokken boeken en archief. Deze collectie behoort tot de museale collectie uurwerken die is ondergebracht bij de Stichting Tijdmeetkundige Collectie Nederland (STCN). In overleg met deze stichting is destijds afgesproken dat boeken en archief in het museum konden blijven staan zolang de ruimte nog niet voor de eigen collectie nodig was. Het Zilvermuseum wil na de aanpak van het Kenniscentrum en de depots in 2020 een start maken met het archief. Om hier ruimte voor te realiseren gaan de boeken en archief begin 2020 naar een nieuw onderkomen van de STCN.

Online Zilvermuseum

Dankzij een bijdrage uit het Themafonds Digitalisering Erfgoedcollecties Zuid-Holland is een lang gekoesterde wens in vervulling gegaan. Dit jaar is het museum begonnen met het realiseren van een online Zilvermuseum. Het doel van het project is om de collectie met al haar verhalen online te plaatsen. Hiermee zal het Zilvermuseum meerdere doelgroepen aanspreken.

Om het online museum te realiseren is er voor gekozen om het registratiesysteem van Adlib uit te breiden met de mogelijkheden voor het online plaatsen van de collectie. Het voordeel van het gebruik van Adlib is dat elke verandering in het registratiesysteem rechtstreeks wordt doorgevoerd in

het online museum. Op dit moment is er een eerste selectie van 50 voorwerpen. Hierbij is gekeken naar het verhaal, maar ook naar de eventuele auteursrechten. Het online Zilvermuseum zal medio 2020 te bezoeken zijn.

Onderzoeksproject Conserveren hedendaags zilver

Tijdens de Match Day van het Netherlands Institute for Conservation, Art and Science (NICAS) in het Rijksmuseum Amsterdam heeft het Zilvermuseum een pitch gehouden waarbij het probleem van het conserveren van hedendaags zilver onder de aandacht werd gebracht. Het doel van deze Match Day was het samenbrengen van onderzoekers uit de disciplines kunstgeschiedenis, conservering & restauratie en natuurwetenschappen. Met verbindingen tussen deze disciplines wil het NICAS samenhangende onderzoeksprogramma's ontwikkelen met aandacht voor de herkomst van het object en de levensduur van het object door de tijd.

Naar aanleiding van de pitch zijn er gesprekken met de metaalrestauratoren van het Rijksmuseum Amsterdam om te onderzoeken of de krachten gebundeld kunnen worden. Hoewel het in de pitch om hedendaags zilver ging, bleek in de gesprekken dat de restauratoren in het Rijksmuseum bij diverse objecten dezelfde problematiek ervaren. Het streven is een onderzoeksproject naar het conserveren van lastige zilveren objecten die niet met de normale behandelmethoden geconserveerd kunnen worden.

Schenkeningen

- ❖ Schaalmodel van 'De trouwringen', kunstobject voor een rotonde in Schoonhoven, ontwerp Esther van Vliet. (*Inventarisnummer 14492.01=02*) Stichting Zilverstad Rotondes, Schoonhoven.
- ❖ Diverse voorwerpen waaronder een bijzondere natfruitlepel naar ontwerp van Carel Begeer. (*Inv.nr 14496 t/m 14575*) Particuliere schenking.
- ❖ Theeservies op blad (*inv.nr. 14577-14579, 14581, 14583, 14585-14587*) Particuliere schenking.
- ❖ Beker op voet naar ontwerp van Gustav Beran (*inv.nr. 14580*), polshorloge (*inv.nr. 14582*), set pennen in etui (*inv.nr. 14584.01=03*) Particuliere schenking.
- ❖ Diverse boeken over zilveronderwerpen waaronder 'Jackson's silver & gold marks of England, Scotland & Ireland' t.b.v. het Kenniscentrum. Particuliere schenking.
- ❖ Sigarettenpijpje met ivoor, ebbenhout en barnsteen in etui (*inv.nr. 14660.01=02*), couvert naar ontwerp van J.J. Warnaar (*inv.nr. 14659.01=02*) Particuliere schenking.
- ❖ Diverse lodereindoosjes verzameld naar de classificatie van B.W.G. Wittewaall in het boek Nederlands klein zilver en schepwerk 1650-1880 (*inv.nr. 14665-14721*) Particuliere schenking.

Legaat

Omvangrijk legaat verworven van mevrouw Borst bestaande uit sieraden en objecten (*inv.nr. 14593 – 14658*), passend bij schenkingen van gereedschappen, schetsontwerpen en notitieboekjes met prijsberekeningen van gemaakte sieraden. Deze schenkingen zijn tijdens haar leven door mevrouw Borst aan het museum gedaan. Hiermee ontstaat er een beeld van de werkwijze van mevrouw Borst als edelsmid.

Langdurig bruikleen

Luiermand, miniatuur, Abraham Effermans, 1705-1754 (*inv.nr. 40331*) Particuliere bruikleen.

Aankoop

Stokroosstipendium 2019-2020. Envision, Silver in progress.

Educatie

Algemeen

Hoewel de educatie in het Zilvermuseum al vele jaren een duidelijke vorm heeft, is het museum dit jaar begonnen met de vorm om te zetten in geschreven beleid. Hierbij is het de bedoeling dat dit educatiebeleid opgenomen gaat worden in de beleidsplannen van 2021-2024. Het uitgangspunt van educatie in het Zilvermuseum is zoveel mogelijk ervaren door te doen en te ontdekken. Daarbij is de manier van ervaren voor iedere doelgroep anders.

Scholen

Voor het primair onderwijs heeft het Zilvermuseum inmiddels voor alle niveaus museumlessen die aansluiten op het curriculum en de verschillende leerlijnen zoals beschreven door SLO. In 2019 is voor groep 3/4 de museumles "Het ambacht van de zilversmid" ontwikkeld. Deze museumles sluit specifiek aan bij kerndoel 56 van SLO waarbij de groep 3/4 gericht onderwijs krijgt over ambachten. De museumles voor groep 7/8 is vernieuwd waarbij de inhoud zich meer richt op zilver als metaal. Waar het voor gebruikt wordt en hoe je het kunt herkennen. Deze museumles heeft de titel "Keuren en kleuren" gekregen.

Daarnaast zijn alle werkstukken die tijdens de museumlessen gemaakt worden in het Zilverlab vernieuwd waardoor een leerling altijd een werkstuk maakt dat niet bij een eerder bezoek al is gemaakt.

Verder is er dankzij een nieuwe vrijwilliger op een nieuwe manier promotie gemaakt voor het bestaande lesprogramma. In mei is er een mailing uitgegaan naar de scholen. Het betrof een folder met daarin het complete programma. Aan het begin van het schooljaar 2019-2020 is door onze nieuwe vrijwilliger via telefonisch contact wederom het programma onder de aandacht gebracht. Hierdoor kunnen we spreken van een groei in het aantal museumlessen. In 2019 hebben we 14 groepen met 316 leerlingen uit het primair onderwijs ontvangen in het Zilvermuseum.

Omdat het museum het belangrijk vindt dat de scholen in de regio naar het museum komen, hebben we geprobeerd het aantrekkelijk te maken voor de scholen. Concreet betekende dit voor de scholen dat bij afname van lessen voor meerdere groepen de prijs per leerling omlaag ging. Hier hebben een aantal scholen in de regio inmiddels gebruik van gemaakt.

Voor het voortgezet onderwijs biedt het museum meer maatwerk aan. Dit resulteerde in een aantal mooie projecten met onder anderen de Driestar, CSG Willem de Zwijger en het Schoonhovens College. Door het maatwerk is het aantal scholen dat wij op deze manier ontvangen minder groot, het is echter voor deze leerlingen een waardevolle ervaring.

Brede school activiteiten

Al meerdere jaren organiseert het museum in samenwerking met Kinderopvang Schoonhoven brede schoolactiviteiten. Hierbij wil het museum in een jaar twee keer een lessencyclus aanbieden voor kinderen na school. Dit jaar hebben we succesvol het programma "Blik op de natuur" en "Allemaal familie" aangeboden. Waarbij "Blik op de natuur" aansloot op de tentoonstelling Designed by Nature en "Allemaal Familie" aansloot op de tentoonstelling Dynasty, en "De wereld van de Zilversmid" aansloot op de vaste collectie van het museum.

Dit jaar is voor het eerst het programma "Blik op de natuur" aangeboden aan 18 kinderen van de BSO uit Lopik.

Kinderen

Het Zilverlab is altijd toegankelijk voor (groot)ouders met kinderen. In de automaat zijn meerdere *werkstukken* te vinden die de kinderen kunnen maken. Tijdens speciale dagen of feesten zijn er ook speciale werkstukken in de automaat te vinden. Zo kon er rondom 5 mei een vrijheidsvogel gemaakt

worden en in de kerstperiode een hanger voor in de kerstboom. In 2019 zijn er in totaal 513 pakketjes uit de automaat gehaald.

Ook zijn er altijd *speurtochten* te verkrijgen in het museum. Waarbij iedere speurtocht ook eindigt in het Zilverlab met het maken van een werkstuk. Naast de speurtocht “Zilversmid voor een dag” is er ook altijd een speurtocht passend bij de tijdelijke tentoonstelling. Bij de tentoonstelling Dynasty is de speurtocht “Allemaal familie” ontwikkeld. Dit jaar zijn er 430 speurtochten afgenomen.

In 2019 heeft het museum meerdere malen *vakantieworkshops* georganiseerd. Er is bewust gekozen om deze workshops aan te bieden tijdens de herfstvakantie, voorjaarsvakantie en op 4 mei. Dit jaar zijn de volgende workshops gegeven:

- Maak je eigen tuintje van Zilver
- Maak je 3D Stamboom
- Vrijheidsvogeltje.

Het museum biedt jaarlijks een activiteit aan voor het *Weekend van de Wetenschap*. In 2019 was deze activiteit “Maak je 3D Stamboom” gebaseerd op de tentoonstelling Dynasty. Met diverse nieuwe technieken.

Tot slot biedt het museum vanaf halverwege november tot 5 december een slaapplek aan *Sinterklaas*. Hiervoor heeft het museum een speciale slaapkamer op zolder, waar kinderen heel stilletjes naar de luid slapende Sinterklaas kunnen kijken. Dit jaar zijn er 252 kinderen op muizenvoetjes naar Sinterklaas komen kijken.

Volwassenen

Voor volwassenen waren er het gehele jaar door *rondleidingen*. Rondleidingen zijn voor groepen op aanvraag te boeken. Tevens is er elke laatste zondag van de maand een instaprondleiding voor de individuele bezoeker van het museum. In 2019 hebben onze vrijwillige rondleiders rondleidingen verzorgd voor 63 groepen, 11 korte rondleidingen, 15 “Zilver-uitjes” en 18 workshop rondleidingen.

Naast de rondleidingen is het voor volwassenen ook mogelijk om een *workshop* in het museum te volgen. Dit kan als groep op afspraak, maar elke maand is er een instapworkshop. Afwisselend zijn dit de workshop Draadsieraad en de workshop Ajour zagen. Tijdens beide workshops wordt er met echt zilver gewerkt en ervaren de deelnemers op een eenvoudige wijze enkele basisprincipes van het ambacht. De workshops zijn dit jaar gevolgd door 281 deelnemers.

Tot slot streeft het museum naar het verspreiden van de kennis op het gebied van zilver en zilveren voorwerpen. Daarom is er iedere maand een Zilverspreekuur. Tijdens het zilverspreekuur kan een bezoeker op afspraak enkele zilveren voorwerpen meenemen om deze door de experts te laten beoordelen. Het spreekuur zit iedere maand vol. Afgelopen jaar hebben we 60 mensen geholpen met de zilvervragen die zij hadden tijdens het Zilverspreekuur. En via de mail en de website kwamen er 25 zilvervragen binnen die beantwoord werden door onze zilverexperts.

Beleving, ruimte om te genieten, ervaren en beleven

Musea zijn plezierig om naar toe te gaan. Musea voegen iets toe aan speciale ontvangsten.

Het Nederlands Zilvermuseum zet zijn monumentale gebouw en exposities steeds vaker open voor allerlei activiteiten en speciale ontvangsten:

- Zilverspreekuren
- Taxatiedagen
- Museumweek
- Culturele Zondagen
- Nationale Zilverdag
- Jurering Meesterstukken
- Diploma uitreiking Vakschool
- Open Monumentendag
- Specials in het Zilverlab, tentoonstellingen en feestdagen
- Kinderworkshop
- Weekend van de wetenschap
- Museumkidsweek
- Huwelijksvoltrekkingen
- De Slaapkamer van Sinterklaas
- Kerst in het Zilvermuseum
- Instaprondleidingen
- Instap workshops
- Rondleidingen door conservator
- Vergadering Vriendenkring
- Rabobank receptie
- Workshops voor volwassenen
- Bedrijfsuitjes
- Productpresentaties
- Uitleg bij tentoonstelling door zilversmid
- Bijeenkomsten Christen Unie
- Taxatie examen Federatie Taxateurs Makelaars en Veilinghouders
- Vergadering Bron Jewelry
- Gemeente Krimpenerwaard
- E.v.a.

Pers en publiciteit, het museum kreeg o.a. aandacht in de volgende (online) media:

- AD
- Abri's
- AD Groene Hart
- Alphen vandaag
- ANWB
- Blauw Bloed
- Citymanagement Schoonhoven
- Compagne
- Collect
- Collect België
- Culturele zondag Schoonhoven
- Dagjeweg.nl
- De Juwelier
- De Nederlandse Zilverclub
- Edelmetaal
- Folder Nationale Zilverdag Schoonhoven
- Folder Ontdek Schoonhoven
- Groene Hart Leven, nieuwsbrief, website
- IJsselbode
- IJssel en Lekstreek
- Van Kempen en Begeer
- Het Kontakt
- Mijn Groene Hart
- Museum.nl
- Museumagenda
- Museumkaart, online en nieuwsbrief
- Museumkids
- Museumkwartier
- Museumtijdschrift
- Museumvereniging
- Museumvisie
- Nouveau
- Nazomerfestival
- Paspoort Krimpenerwaard
- Rabobank interne Web
- Reformatorisch Dagblad
- RTV Krimpenerwaard
- Stadsplattegrond
- Steil Dak
- Streeknieuws Krimpenerwaard
- Tableau
- Vijftig Plus
- Vorsten
- Website VVV Zuid-Holland Zuid, VVV Schoonhoven, VVV Alblasterdam
- Weekend van de wetenschap
- Winter Zilverstad
- Zilverdag
- Zilverstad Magazine

Organisatie

Bestuur

Charlotte Huygens, voorzitter
Titia Hooijkaas, secretaris
Rob Lelieveld, penningmeester
Jan Westendorp, vicevoorzitter
Jolanda Bouman, lid
Renate Cevaal, lid

Sjoerd Eisma, adviseur

Medewerkers

Marcel Teheux, directeur
Arjenne Bouwknecht, conservator
Chantal Lening, marketing coördinator (weg per 01-02-2019)
Nathalie Vincens Y Colom (interim marketing coördinator van 01-03-2019 t/m 31-12-2019)
Monique van Arkel, office/facility manager
Desiree Honing, projectbegeleider (15 januari 2019 tot en met 15 juli 2019)
Annelies Brouwer, baliemedewerker
Mineke Apon, baliemedewerker
Jaap Bonninga, suppoost
Rudi Kleingeld, suppoost
Angelique van Ee, suppoost
Janine van der Veen, relatiebeheer en fondsen (weg per 1-08-2019)

Vrijwilligers

Ca 63 vrijwilligers waren actief in de volgende werkgroepen: registratie, archief, bewaking, bibliotheek, boekhouding, computer, evenementen, fotografie, gastvrouwen, kassa/balie, kinderfeestjes, museumwinkel, p.r., projecten, rondleidingen, technische zaken, tentoonstellingsopbouw, website, workshops, zilverlounge en zilververzorging. Een aantal vrijwilligers is afkomstig van gemeente en UWV en vindt een werkervaringsplek bij het Zilvermuseum. Reeds 3 personen zijn doorgestroomd naar het reguliere arbeidsproces.

BALANS EN EXPLOITATIE Financieel verslag 2019
Stichting Nederlands Zilvermuseum, Schoonhoven**BALANS PER 31 DECEMBER 2019**
(na resultaatverdeling)

	2019		2018	
	€	€	€	€
Activa				
VASTE ACTIVA				
Immateriële vaste activa	<i>1</i>	9.183	-	-
Materiële vaste activa	<i>2</i>	15.955	6.531	-
Financiële vaste activa	<i>3</i>	210.000	-	-
VLOTTENDE ACTIVA				
Vorraden	<i>4</i>	12.887	13.811	-
Vorderingen				
Vorderingen op handelsdebiteuren		921	764	-
Belastingen en premies sociale verzekeringen		7.461	9.886	-
Overige vorderingen en overlopende activa	<i>5</i>	62.286	44.469	-
		70.668	55.119	-
Liquide middelen	<i>6</i>	451.240	99.476	-
Totaal activazijde		<u>769.933</u>	<u>174.937</u>	-

Financieel verslag 2019
Stichting Nederlands Zilvermuseum, Schoonhoven

	2019		2018	
	€	€	€	€
Passiva				
STICHTINGSVERMOGEN				
Bestemmingsreserves (privaat) ⁷	622.798		584.552	
Bestemmingsfondsen (publiek) ⁸	67.869		67.869	
Overige reserve	2.058		(586.158)	
		692.725		66.263
LANGLOPENDE SCHULDEN ⁹		-		4.500
KORTLOPENDE SCHULDEN				
Andere obligaties en onderhandse leningen	1.500		2.500	
Schulden aan leveranciers en handelskredieten	25.830		13.582	
Schulden ter zake van belastingen en premies sociale verzekeringen	5.574		6.224	
Overige schulden en overlopende passiva ¹⁰	44.304		81.868	
		77.208		104.174
Totaal passivazijde		769.933		174.937

STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2019

		Realisatie 2019	Begroting 2019	Realisatie 2018
		€	€	€
Brutomarge	11	461.958	449.092	458.544
Lasten				
Lonen en salarissen	12	176.577	175.080	197.167
Sociale lasten	13	47.973	50.000	55.608
Pensioenlasten		45.405	45.000	43.336
Overige personeelsbeloningen	14	100.351	80.000	56.566
Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa		2.506	4.000	2.610
Huisvestingskosten	15	13.662	23.000	17.733
Exploitatiekosten	16	28.045	34.000	49.625
Verkoopkosten	17	8.995	13.000	4.106
Algemene kosten	18	34.389	25.000	31.000
Totaal van som der kosten		457.903	449.080	457.751
Totaal van bedrijfsresultaat		4.055	12	793
Rentelasten en soortgelijke kosten	19	(839)	-	(886)
Totaal van resultaat		3.216	12	(93)
Buitengewoon resultaat na belastingen	20	623.246	-	-
Totaal van netto resultaat		626.462	12	(93)
Resultaatbestemming				
Fonds Antal-Begeer		235.000		-
Fonds Erven Mw. Borst		388.246		-
Overige reserve		3.216		(93)
		626.462		(93)

Toelichting

In 2019 ontving het Zilvermuseum een aandeel in een erfenis. Dit bedrag is, tezamen met het 2^e voorschot uit een oudere erfenis, toegevoegd aan de private bestemmingsreserve. Het netto resultaat, en dus ook het vermogen stegen hierdoor fors. De exploitatie subsidie bedroeg evenals in 2018 € 140.000. Daarnaast is een bedrag ad € 60.000 extra besteed voor de versterking van de zakelijke positie van het museum. Dit bedrag is ook in 2019 aan die doelstelling besteed, verantwoord onder de overige personeelskosten.

De bezoekersaantallen stegen, waardoor ook de omzet in de winkel is gestegen. Dit alles leidde, mede door de steun van de Gemeente Krimpenerwaard tot een lichte stijging van de baten. Door een sober beleid te voeren ten aanzien van de kosten, kon een klein positief bedrijfsresultaat worden gerealiseerd.

Grote dank aan alle gulle gevers

Het Zilvermuseum bedankt alle donateurs, fondsen, overheden en sponsors voor de financiële ondersteuning. Het onderschrijft het partnerschap van het Zilvermuseum met deze instellingen en bedrijven, waarmee de sociale inbedding van het museum nog beter vorm krijgt.

Exploitatie:

- De Gemeente Krimpenerwaard: exploitatiesubsidie en het pand “om niet”
- Partner: Rabobank Utrechtse Waarden
- Donaties van branchegenoten, Schoonhovense bedrijven en particulieren

Fondsen en gulle gevers:

Gemeente Krimpenerwaard
Rabobank
BNG Cultuurfonds
Fonds 21
Stichting Zuid- Hollands Landschap
Streekfonds Krimpenerwaard
Vrienden Nederlands Zilvermuseum
Go-Advised
De Gijselaar-Hintzenfonds
Bouwfonds Cultuurfonds
Stichting Stokroos
Rob Glastra Fotografie
Dr Hendrik Muller's Vaderlandsch Fonds
Gravin van Bylandt stichting
JE Jurriaanse stichting
Mondriaan Fonds
Ondernemersfonds Schoonhoven
Prins Bernhard Cultuurfonds V
Gilles Hondius Foundation
Nachenius Tjeenk Stichting
Rivierenlandfonds
Van Kempen en Begeer

Stichting Nederlands Zilvermuseum Schoonhoven
Kazerneplein 4
2871 CZ Schoonhoven
Tel. 0182-385612
info@zilvermuseum.nl
www.zilvermuseum.nl

NEDERLANDS
ZILVER
MUSEUM
SCHOONHOVEN